

מר אריה אבנרי, עיתונאי, יו"ר עמותת אומ"ץ

צהריים טובים לכולכם. אני חובש שני כובעים. כובע אחד של עיתונאי כתב ב"ידיעות אחרונות" ו"מעריב" וכיום בעל טור באתר news1 ויו"ר תנועת אומ"ץ. יש כאן סתירה לכאורה, כעיתונאי אני שחקן של ביקורת של מבקר המדינה וגופים אחרים וכיו"ר עמותת אומ"ץ, אנחנו מדברים כלפי הביקורת, מאחר ואין, אין טיפול נאות של גופי אכיפת החוק. אז אחלק את דבריי לשני חלקים. אני מברך אמנם על השינויים שחלו אצל בביקורת מבקר המדינה. קודם כל על הפעילות שלו השוטפת, המיידית און-ליין ובטח על הרוח הקרבית ועל המינוי של היועץ לענייני שחיתות. אבל נוצרו כאן כמה פלונטרים בדרך. א'. במשך שנים דוחות של מבקר המדינה היו חסויים, סגורים. אנחנו העיתונאים שהיינו מקבלים אותם לפרסום היינו מקבלים אותם, כמה שעות לפני הפרסום הרשמי במסגרת מסיבת עיתונאים שבו המבקר מסר את הדוחות ליו"ר הכנסת. ומשעה מסוימת הם הותרו לפרסום. היום הכול פרוץ. היום התקשורת יודעת על דוחות של מבקר המדינה, וגם על תהליך העשייה. טיוטות של דוחות ביקורת שנמסרו למבוקרים כדי שיתנו את התגובות וגם הייתה לי הזדמנות להשוות בין מה שהמבקר כתב בטיטה למה שהוא כתב בדוח. אני אתן לכם דוגמא מעשית שממש חרתה לי מאוד. מסרנו למבקר המדינה חומר על מלחמת לבנון הראשונה, השנייה בנושא של "מזרע". שלא פינו את חולי הנפש, ורק בנס, לא הסתיים באסון כשטיל סקאד, כשקטיושה נחתה מרחק של מטרים ספורים ממאות, ממאות חוסים ב"מזרע". אני ראיתי את הטיוטה שהובאה אליי, והיא הייתה רצינית מאוד ושמתני שיש לה שיניים לא תותבות. הדו"ח עצמו הוא גם כן די חריג. אבל היו פערים גדולים מאוד. אין לנו זכות לדעת מה קורה אצל מבקר המדינה בחדרי חדרים. במתן גישות אישיות לעיתונאים. יש בזה תועלת רבה אבל יש גם סכנות. ועוד הערה לגבי מבקר המדינה, אני כרגע, רוצה לדבר גם בנושא של השמות וגם השחיתות השלטונית. אני שמעתי את דבריו של פרופסור שרקנסקי שדיבר על שביל ועל דוח דרוג השחיתות בעולם. אני אספר לכם שבעוונותיי הייתי חבר הנהלת "שביל" והתפטרתי. בין היתר, אחד הדברים שקוממו אותי. ראיתי איך שעושים את הדוחות האלה. מדברים על התרשמות של ישראלים. חלק גדול מההתרשמות זה שנותנים לאנשים זרים

לבדוק. יש כאן בישראל תופעות שאין בעולם. כל הנושא של עסקאות טיעון, כל העסקאות של כל העבודות שירות, כל הפטפטים האלה, הם לא נרשמים בשחיתות. אנחנו כל הזמן נלחמים נגד התופעה הקשר בין אלי הון ואישי ציבור. הרבה עבירות משעבדים לא נרשמים. כך שאם תשאל אותי, פרופסור שרקנסקי אומר לך, לגבי המקום של ישראל בדוח השחיתות, אז עשו הנחה גדולה לישראל. אנחנו צריכים להיות קרובים יותר לעולם השלישי כי כאן יש שחיתות שלטונית ואישית ברמות של הכרתם אותם. הזכיר כאן מר גולן ביקורת על 50 רשויות, שכחתי לציין, אנחנו ערכנו גם בדיקות בחלק מהרשויות והזרמנו חומר למבקר המדינה. כולם מדברים עכשיו על שינוי שיטת הבחירות, אולי יבחרו ראש ממשלה בצורה ישירה, אז ייבחר ע"י העם, הוא יהיה פחות מושחת הוא יהיה פחות תלוי בקואליציה, המינויים המקצועיים יהיו מקצועיים יותר. ראשי רשויות גדולות במדינה הושחתו וישחתו בין היתר בגלל תרומות שנותנים אילי הון והם היו חייבים להם אחר-כך. לדוגמא, במכרזים תפורים, בפטורים ממיסים, יש פה כל מיני תרגילים, כל מיני תחמונים, וכל מיני דברים שלא נחקרו ולא נבדקו. או שנבדקו באופן שטחי ביותר. באומ"ץ הצבנו לנו בשנה שנתיים האחרונות שלוש מטרות עיקריות: אחד היא הון ושלטון, השני, שחיתות שלטונית והשלישי, שחיתות מוניציפאלית או מקומית. ואני אומר לכם, לא יודע מה יותר חמור כשאני ראיתי בכנסת, כאשר הגיעו לשיבת הכנסת שלושה שחקנים ראשיים מההון והשלטון. שהגיע אדון מסוים שהוא סגן מנכ"ל העיתון ונהיה מנהל הלשכה של ראש הממשלה. ואני רואה פתאום שגם אילי הון הפכו להיות מתווכים לפוליטיקאים. הם, כל אחד רוצה לרצות אותם כי הוא יודע שהם יצטרכו אותו. ואתם יודעים, וזבולון, אתה יודע יפה שכל הדוחות מבקר המדינה תרומות חלק מאוד אפקטיביות וגם יש הרבה תרומות שניתנות במזומן מתחת לשולחן. בעצם, משלה את עצמו מי שחושב שכל תרומה נרשמת. והכול זה פיקציה אחת גדולה. גם גלגלו כספים, ואפרופו הון ושלטון, אנחנו מדברים על הון ושלטון זה לא רק אלה שבכנסת. השבוע שמענו שנסעו מכובדים גדולים לאדון שהשחית את משפחת שרון. ואתם תיראו החגיגה תהיה עכשיו בעיצומה. אנחנו אומ"ץ, שלחנו בקדנציה הקודמת חומר בדוק, תקראו לזה ראיות כאילו, על שבעה שרים בממשלה. רק שלושה מהם חברו לממשלה החדשה. אנחנו הבנו חומרים על אולמרט, אנחנו היינו ראש החץ בתקירות על אולמרט. ומבקר המדינה מפרסם

דו"ח לעילא ולעילא וזה פתאום הדוח מתחיל להתגמד. אני לא יכול לחשוף את כל מקורות האינפורמציה שלנו. פרשת בלל נבדק על ידי בורובסקי ואנשיו. הוא החליט לא לפרסם את הדו"ח אלא להעביר את כל החומר למשטרה. אז אני רוצה לתקן אותך זבולון אורלב שאני מאוד מעריך את הפעילות שלך. הוא גם בפרשה הזו וגם בפרשת "כרמייה" שהיינו מעורבים יחד עם יואב יצחק, הוא העביר את הדו"ח למזוז היועץ המשפטי לממשלה. ויש כאן חומרים חדשים שנמצאים אצל מבקר המדינה על פרשות שחיתות חדשות ואני אוציא אותם החוצה ואני אומר לכם כואב לי הלב שחלק מהפרשות של הירשזון כמו שאמרתי על קצב, לא נחקרו עד הסוף. בעמותת אומ"ץ העברנו הרבה מאוד חומרים חמורים על מעשי שחיתות של הרבה אישי ציבור ושרים מהממשלה. שוב בחלק גדול מהמקרים הדברים לא נבדקו עד הסוף. אני רוצה להגיד לך שהנושא העיקרי כאן שלנו שאין שכר בעונש. כמה, תגידו לי כמה אילי הון ישראלים עמדו לדין ושילמו את הדין. כמה? באמריקה בלי שום בעיה נותנים עכשיו 30 שנה, 20 שנה. אז אומרים לי, עשו עסקת טיעון, בגלל שאין מספיק ראיות. מה זה, האי היווני לא היו ראיות? האי היווני זה אחד המקרים הקלאסיים. הנכד שלי בן ה-6 היה יכול לעשות את העבודה שגלעד שרון עשה תמורת שלושה מליון שקל. מה אנחנו לא מבינים את כל הדברים האלה? זו הבעיה הראשונה של שכר ועונש. הבעיה השנייה, היא שבתי המשפט כורעים תחת הנטל. יושבים אנשים טובים, אבל מאבדים את הצפון מרוב פרשות. אני אומר לכם שיש בפרשות החדשות שנבדקות חומר שיסעיר את המדינה. אני רוצה לומר שאחד הדברים שמרגיזים אותי יותר זה, הנושא של חושפי שחיתויות. אני אומר לכם, באים אלינו אנשים וגם מבקרים פנימיים שחושפים שחיתויות במקומות העבודה, ואתם יודעים מה קורה להם? הם הופכים לנרדפים על ידי ההנהלות. אתם לא יודעים מה עושים לאנשים האלה. מפעילים נגדם חוקרים פרטיים. היום בחברת חשמל רוצים לגלות מי הדליף לאומ"ץ חומר מחשיד. עושים הכול כדי לפגוע בחושפי מעשי השחיתות. מנסים להציג אותם כהזויים. מפעילים אנשים נגד אנשי מבקר המדינה, נגד עיתונאים ואפילו נגדי. אבל ישנם עיתונאים שמתפים פעולה עם מושחתים וגופים אחרים או תמורת טובות הנאה או תמורת קבלת סקופים. ומוכנים להאשים כהזויים את אלה שנלחמים בשחיתויות שלהם.

ועכשיו אני רוצה לסיום לומר כמה דברים על עוזי ברלינסקי ז"ל. אני לא הייתי חבר של עוזי. הכרתי אותו שנים, הכרתי אותו פעם בירושלים כאשר הופעתי בסימפוזיון הוא ניגש אליי ואמר לי, תיזהר עוקבים אחריך היינו נפגשים מידי פעם שהתחלתי לטפל בפרשת אולמרט ובגדול, והתחלתי גם לאסוף חומר לספר שלי "זעקי ארץ מושחתת". אני אומר לכם עוזי היה איש נפלא. אחד משומרי החומות של האתיקה, של המוסר ושל הצדק. ולא במקרה החליטה תנועת אומ"ץ, פרס למבקר האמיץ על שם עוזי, בתיאום עם משפחת ברלינסקי ועם אחותו בתיה כרמון שהיא גם כן, לוחמת ותיקה בשחיתות. ומילה אחרונה ביותר. הדברים שאני שמעתי כאן. מצד אחד נגעו לליבי, רואים שבאמת נעשים דברים במדינה המראה את הביקורת. ונעשים דברים נפלאים. מצד שני אני חושב שהמסה של השחיתות היא כל כך גדולה, שזבולון אורלב שעשה עבודה נפלאה כיו"ר הוא יודע בדיוק כמה איומים הוא קיבל ואיזה לחצים מאילי הון מופעלים ולא כולם יכולים לעמוד מולם וזה מדאיג אותי.

מנחה יום העיון

אני רוצה להודות למר אריה אבנרי על הדברים שהוא אמר. שמעתי את אריה מספר פעמים, וכל פעם הדברים מפתיעים מחדש, בגלל שהוא מדבר מעומק ליבו. בהתייחס לאופן הצגת המצב במדינה יש לנו איזשהו ויכוח מסוים. ויכוח שבא מאותו מקום, מאותה מטרה של טובת המדינה. בין אלה שסבורים שראוי להציג את התמונה הקשה כמו שהיא, לבין אלה שסבורים, ואני בתוכם, שקיים חשש כבד מאוד שהצגת תמונה שחורה משחור עלולה לגרום לתופעות שליליות א'. לייאש אנשים, לגרום לאנשים טובים שלא להצטרף לשירות הציבורי ולמערכת השלטונית. ואז אנחנו כמדינה יוצאים נפסדים. זה לא אומר שאין מקום להילחם בצורה נחושה ביותר ולחזק את המרכיב של הנשיאה באחריות ציבורית שהיא מאוד לוקה בחסר לדעת כולם. יחד עם זאת אני אומר שני דברים. א'. לא כולם מושחתים. רוב רובם של האנשים שעובדים בשירות הציבורי ממלאים את תפקידם בצורה ראויה, בהוגנות וביושרה. העניין הוא שאותו, קומץ קטן של אנשים לא